

Z Koroske Doline.

1.

32 8/181

Korosice

Hihov Ros. 1-

Vsebi na:

1	Plave	3
2	divo	3
3	ovšce	4
4	praečeti	4
5	žvavije	5
6	maduči	6
7	marinoviti	6
8	ex. sekati	7
9	mevtra	7
10	Tolmas	8
11	Madrun	8
12	Mocnik	8
13	Mramnik	8
14	kovati	9
15	Nidore	10
16	Horset	10

528/189,1

Korošice

Stihov Kos. —

meubru
halmas
maxim, dečnik
učinil
midere

harc
ovšč
prač Rati
Zuavžge
maduer
marnjati
fr Rati

1

Oh ti Korošci! to so ti pa že Slovanci da nas
kvar strah obide, če jih kateri le spomni. Kdi
se mi zmeraj da se Majka slave zmeraj
zaredi že nekteri teh imencev. vampov
prileti in „mamca“ mamica zakriči.
Trajca umazana, hlačice seopane, rok le
obkupan — in da ga ni sram, prt proda
palčico po groši — in Rakšen prt. Prime
ga sramote pdeča mamica za tačico in
hujd za pol stem pigajnarjem — da ga
vsaj za ti več sile ucedi — usiva-
umije in poljubi — saj sirotica — ako
vendar nemarnež — ljubček ji je
in res nedobrina mila revica. Ali
med druge Slovane se ne upa — Kar
mamici pod brile in dobro je. —

Kes revici smo in siromasne
sirote mi Korošci. Slovenske šole ni in
v naših prestavnih šolah se vse lepo
v namo Bem roboti ali slovenske cerke ni videti
ni slutiti. In torej slovenski Korošci
ne pojo, ne berejo — ne pišejo — in ne videjo
svet — slovensko; — to se dela vse le, taje.
Veliko jih je da se slovensko šteti ne
znajo, racunijo pa vsi nemško. In njih

sedajni jezik je poln germanizem - tako poln
 kakor lipa listja. Res je to! Vse vernica!
 Jas sem tudi Horošec - tudi jas ne znam
 slovensko pisat - in vendar jo le Kolobacem
 z svine nikom po slovenskih cerkah in
 točkah, žali Bog, al ne feci - pa cvili!
 Kateri pa ušesa - oči - in pravo slovenski
 čut preveč zbolí, - naj jo pa le hitro
 popiha - in naj se napije za uteh -
 kakor sladke Kaplice.

Pisal bom - eh nekaj od Horošec! Kaj
 naj bo to? Od naših deklic? Seveda
 tudi ^{od njih} in od drugih.

Veste kaj - mene se zdi, da ima Majka
 slava na Horoških tleh še marsikateri
 zlatovredni zaklad! No le smejajte se
 vi hudo mušci - in te leh sem nabral
 še nekaj in ponášal bi se rad z njimi v
 prid - naših „seapamih vampov.“

Nabral sem tistih besedíc - ki samogaj
 in uschajo - na Horoško slovenskih
 tleh - Kateri so dobre - ne - predobro so
 Horošice in katerih ni mar ne slovenski
 pravopis - ne Janžičev slovar.

Za boljši okus - sem jih pa - po navadi
 starodavnih blagih Horošcev petrosil z
 Horošicami - Kateri so izcvetele po
 prelepi stari navadi - pri plesu „Hajrisa“,
 kateri ples je - žali Bog tudi že v germanski

pesti vdihnil radno sapico, — ali ga je nemška
kultura spravila v smetnico. —

328/181,2

hare

1/2

Vsaki hiši se najdejo pri-
nas hare. Ta beseda se se ni pisala — ni-
brala in vseh koroških ust živi. ~~Hare~~
Hare po nemškem Karren so zelo
pripraveno orodje za spelati kako malo
več spola. Idaj ko s sverci ni so
imenitna gospa. Potem je pa beseda
„hare“ germanizma — Ker slovenskemu
pisatelju se stedi do tega sumljivega
izraza. Pa ni.

Bulgar ima to besedico v posesti
in pesti. Bulgarsko Kapatn se pravi
voziti — Kap je pot ali cesta.

Hare je dobra slovenska korošica —
katere si je ljudstvo od starodavnih
časih ohranilo

So mi volije vrli

Konj v vojsko je šel

Bom loj z harem — loj z harem

Tvoje skrinice vozov.

Poje naš Jurček — predrzen vojak
in ženin Pavlinave Terice.

328/181,3

Skrynje pa vozimo mi Korošci po stari
navadi pred hoscetjo, da je veselje, —
— petje, in da se vse smeje — kar se
ženina tiči in diva.

bala = divo = Kar nevesta blaga pri ženitvi doti.

ovšče

V Rožni dolini je lepa vasica Podgora. Vsaka hiša ima tukaj ovšče. Za božjo voljo, to je pa zopet ironija da se bodejo našemu izobražniku pisarju lažje kar ježili. Res trudiš s tem se dolgo nad to besedico. Jančič je noče. Kaj z njim? Kar pod klap! Saj te hudič kuroški ni vreden da bi se glavico belil z njim. Pris ko ne je to tudi nemški dar - Obst ovšče. in dobro je bilo - saj za nekaj časa. Ali neki stare Podgorci mi je pa se letos podnosil: Oh koliko škoda imam letos na mojem ovšču! Lej ga no! Kaj že spet bleketa! Pa vendar sem jo zvedril. - Ovščje

OBOJNE (ovošlje) - imenuje Bolgar sadje.

Ovšče ali kurošče je toraj v resnici sadni vrst in ta besedica, prava kurošica je; ali se je drugi pisatelj mar aline - to ni ne kar boli glavico - Majki Slavi. Ali zelo čudno se mi zdi kako da se je ta besedica samo le v varici "Podgora" zderrala - in tolko - tolko let. V drugem kraju tega iz raka nisem čutil.

Lej ga pticir:

V ovšči, V ovšču

zvečer rad zletim

Tam včas pod gruško

Moj brat v lovini! —

Plec! plec! plec!! Dok in stok! Za božjo voljo kaj pa je? Oh naša mamica Mastnica so njih nepridneža Torija - prav pridno napračkali. Lej ga! Kar bos je po gnojnici gazil - barčico vozil, novo sprane hlače so kar njavele

Tudi v
drugih
krajih -
je beseda
ovšče zna-
na? -

tako dobro je veslal. Zdaj si pod slivo sobe
brise - hlačice gladi - in na drugo delo misli.
Kajpa je to na pračkali? Eh lahka reč
praken kutel nam vutijun: pračkan,
pračkan, no to je umljivo. Ne preveč.
Pracker kot nemška beseda mi ne pyaja.
Pračka je po bolgarskom palica. —
Pračkati ali napračkati je toraj
dobra stara slovenska ^{beseda} korošica, ^{alokoravno mislalka}
Pračka je tudi zdrobljeno ogle - drobšč.

328/181,6

Ako slišim nam navadno
besedico „Zvavžje“ mislim na mamico -
Kateri so tako veliko skrb za Zvavžje
imeli. Kako mehko so izustili to
prijemilo in preljuba korošico. — Ki jo niti
ne Janušič niti ne Bolgar - zna. —
Kajpa je to „Zvavžje“. Zvavžje je to
kar se pod glavico da, ako gremo spat, bodi
si blazino - krcna - čopič sena - suknja
klobuk - ali travica. Ta preljuba beseda
prosi za ne pozabljenje, za poprimek v
slovenski slovar. — Ker zasluži prostor,
dobri prostor v knjigi in črnilu.
Tih! Tih! Cujte!! Naša Mojčij poje - prava
goličica:

Al Horjančič ves pride
Je tako zaspan:—
Tom koj čuje svoje
Za Zvavžje dam.

328/181,7

"Lej jo no" (pogej jo no) — Oh ta naša
 dvojci! pa koliko jih zna! Le tiho — če ne,
 nas pa še prav zbadljivo z Rako toplo
 Korosico poboda.

Navadna besedica je tudi, "maduči" obrat —
 Janušič ima to besedico v obliki, "medoči"
 sliši se v Koroskem narčju, "maduči".
 Bolgar tega izveza nima. Mene se ta
 besedica v pisalni obliki "medoči" ali
 "medoče" — prav lepa Korosica zdi. Le
 noter med druge slovenke z njo:
 Bleda si v "medoči" — umi se "medoče" —
 poglej me v "medoči"! —

Moja Mojcej je coprnica
 Ma rne oči
 Al v "maduči", v "maduči"
 Ko naje cveti.

To je Korosica. Se dobro da jo zbadljivo
 Mojcej ni slišala — ta bi se res plačala;
 Le pa že ta! —

328/181,8

marnjamo

Čudno, mi Korosci ne govorimo, "marnjamo"
 pa! Janušič ima to besedico ali v knjigah in
 pisarnah pa ni je najti, zakaj pa ne? — Lahko
 mogoče — da je bode nekri pravi izobražen
 jani sloves veseli — Toraj v torbico z njim —
 R drugimi Korosicami in vsaki no — pa
 tudi Korosci v knjigi naj malo pomar-
 =jajo! —

Saj dro marnveji - marnveji

Da je moja

Al ta buštija pravi

Da ma že druja.

Oh te deklete! zanikarne so res! Naša
Turjaniso mar - ali Turji vse varjeli
tudi ne svetim.

528/181,9

slovenei

(fr Kam)

Lepa Korosica je beseda frkati - pisulci

je ne marajo - Bolgari jo čestijo: фб'ркамб-з

Tica na Koroskem, frka - pes leti! in
tako je dobro po mojem smislu, +
leti se po zemlji - frka pa zraku -
plava po vodi - ali je to vse ali ne -
pravilno bi bilo - ako bi ne letalo vse
križem sveta.

Ribce po Dravici plavajo

Lajci po hosti leto -

Tice čez hribe frkajo

Moja možja ni kol več ne bo. -

Paje z solzenimi očmi prozlostna vdovica -
njen mox leži in spi daleč na ruskih tleh.

528/181,10

V Rožni dolini imamo tudi "Smarijeto".

Smarijčani pa delajo "mervrice". To so "škafi"
navadno leseno orodje za vodo. Tanežič ima

to besedo, Bolgar jo ne zna. Od kod je prišla?

V knjigah se še nisem vglodal. Mojka slave
bo že vedla kam in kaj njjo. Samo do bo

malo gladko letela. Smaričian Smaričian

Je dobro naucan!

Al žgač'cov kni-

Pa brs mervro nak' di. -

528/181, 11

Blizo Šmarjete so Apače. Apčani so čvrsti zali
Korenjaki, da jih na koroskih tleh ni. Tam tudi
cveti ena prelepa korosica... „holmās“ holm's.
To je holm's / trava - sekira ki so jo pč v
celoveu kupili je pre holmas in se cina za
hlbase se njim preholm's zdi. Ko, ob začetku
sem debelo gledal da je tukaj vse tako holm's
mislil sem na „fajčico“ germanizem - grof
hrop - holmas - holm's. Preylodil sem grof
in holmas - in lomil glavice. Kako da so besedo
grof - mečkali - smodili - tolkli in vlekli da
so holmas in holm's ^{iz nje} vskovali. - -

Uli pozneje sem v Janexiču dobil „golemo“ kot
slovensko besedo in Bolgar jo ima! Lna biti da
je drugim slovincem beseda „golemo“ ne navadna
stvarica. Apčanam in okolici je vsak danje Bruh.
Lejte:

V Apačah v Apačah
prav flatno sem zdi -
Al o se je kraj holmas
Kar mimo leti. -

528/181, 12

Mišnik je izvorstna korosica, niti Bolgar, niti
Janexic je ne zna - ubogo korosico. In kako zelo
besedca! Mišnik je Bruh v katerem so „kvoce“ (tepke)
pešplje - fige - rožiči v pečeni. Mišnik zori
po staro davnih pravici le v Božiču - ali Konefary
(Koledaru) po-trdi tudi Bolgar.

Mišnik je znabiti še in staro davnih poganskih
časih - Ker ima neko božjo pomenje se zdaj.
Boškone je mišnik bil Bruh hleb - Kateraga so neki
božinjci darovali.

Tudi danes berem da imajo Boljari v Koledaru
 ПИТАТО in МАДЖУН (pitato in madžun).
 Pita je neka pogaca, madžun neki sladki močnik.
 Madžun močnik, mižnik imajo nekaj sloz nje v sebe
 mar ne? Dobro bi bilo ako bi gospodje - ki imajo
 vse pomočke pri rokah - omiko - knjige - slovarje
 in znanstvo, se poprijeli teh besed - in da bi tudi
 drago mi Korosico, mižnik postlali če Komorji
 gre, če ne se bode kmalo porabila in zatonila
 v morje - napredka. Najti slavi bo zlela grenka
 debela solzica po licah, padla na slovanske tle in
 zdimila bo: Oti kleti gospodje - tako lepo z nje
 tako zanemariti. -

328/184/13 Koveati, Kolcati je zopet Korosica, Kovea se
 mi, Kovea se. Ковѣа се поѣм. Janexič nima te
 besede Bolgarjo ima ХЪЛЦАМЪ = halcam prav
 za prav, mea culpa, pisalni slovenski izraz
 za Koveanje ali halcevanje mi se znan² ni.
 An ta kleti Korosice pa jo ima in se prav
 navadna je. Kako da jo Janexič ni pobral?
 Stikal je povsod - ali marnko Korosico je nas
 rojak pa nehalo preveč zanemarjal. -

Moja dečva je činklea

rada Kovea -

Peč z miram dva sčija

čveč v nidercu ma!

Tako druxi Matevž - sojo Madleneo - sirota ma lee
 preveč firžola se je najedla - Kovea se je in ta
 smenean Matevž jo pa tako zba od živo tolarji. -

No pa Madlenes ni varno obravili - prej ko ne pri
 6 kakem navadnem „Ajnisu“ jo bo pa že slisal - do tistega
 X pa naj bo „mirna Bosna“ -
 528/181/14 Tudi „niderc“ bolgarsko ИБДРО cveti kot
 rahla mila korosica na koroskih - pretoplih
 yredicah - ali ker sem ravno nedro pri Janericevem
 slovarju našel - pa rajš moleim -

328/181/15 On čudno, pričudno Rej lepšega na slovenski
 zemlji pa že ni kakor prava po stari navadi
 (sej) - napravljena ženitva z. hoscetjo!
 To je živo resnica! Hoscet so pa znali
 vzrediti naši stari rojaki - dvojebito veselje
 in kako pomenljivo in živahno! Zali Bog
 Zaluje Mambo Korosica - Razdrlo se je vse,
 ostanki so le maloredni xrepi in prelepe
 zale slovenske posode!

In besedo hoscet naš slovenski rojak Janerice
 nima v slovarju. Zardel sem - Ko sem jo iskal
 in iskal in ni je blo - in res je ni. Ali ni ti
 recimo malec samovoljno da nas Slovenci da
 slovar še te besedice nima. Ali vas ni, - mene
 je pa! -

No - no - Kdo bo pa „hoscet“ v slovar jemal?
 hoscet je germanizem! preč njim - popačena
 „Hochzeit“ je - in ti prestari tepec pa drži
 „jezik za zobmi in ne zamikuj našega
 slovarja - in Janerice je rojak da ga ni.
 No Janerice je res prvih prvih slovencev
 Rine - in zelo ga častim - ali te smene
 hoscet, pa nima v slovarju!